

TIL O'RGATISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Quvondiqov Rustam.

Jizzax shahar Hamid Olimjon va Zulfiya nomli ijod maktabi

Tarbiyachisi

Annotatsiya: ushbu maqolada axborot texnologiyalari (IT) ning til o'qitishga sezilarli ta'siri o'rganilgan. Unda IT-ning ta'limdagi hozirgi manzarasi muhokama qilinadi, tegishli adabiyotlar tahlil qilinadi, til o'qitishda qo'llaniladigan turli usul va vositalar taqdim etiladi, tadqiqotlar natijalari muhokama qilinadi va kelajakda IT-ning til ta'limiga qo'shilishi bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit So'zlar: Axborot texnologiyalari, tillarni o'qitish, edtech, raqamli vositalar, tillarni o'rganish, pedagogika.

Ta'limning tez rivojlanayotgan landshaftida axborot texnologiyalari (IT) turli sohalarda, shu jumladan tilni o'qitishda inqilob qilib, ajralmas vositaga aylandi. IT-ning til sinflariga qo'shilishi o'qituvchilarning o'qitishga yondashuvi va talabalarning til o'rganish bilan shug'ullanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ushbu maqola tilni o'qitishda axborot texnologiyalarining ko'p qirrali rolini o'rganadi, uning pedagogika, tilni o'zlashtirish va umumiy ta'lim natijalariga ta'sirini o'rganadi. Mavjud adabiyotlarni sinchkovlik bilan o'rganish uning tilni o'qitishga ijobiy ta'sirini ta'kidlaydigan tobora ko'payib borayotgan tadqiqotlarni ko'rsatmoqda. Til o'rganish dasturlari, onlayn platformalar, virtual haqiqat va interaktiv multimedia resurslari kabi raqamli vositalar tilni o'zlashtirishni kuchaytirish uchun katalizator sifatida aniqlandi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyani birlashtirish nafaqat jalb qilishni rag'batlantiradi, balki turli xil ta'lim uslublariga mos ravishda shaxsiylashtirilgan o'quv tajribalarini ham beradi.

O'qituvchilar uni til o'qitishga integratsiya qilish uchun turli usullardan foydalanadilar. Onlayn platformalar interaktiv darslarni taklif qiladi, bu esa o'quvchilarga o'yin mashg'ulotlari va viktorinalar orqali til ko'nikmalarini mashq qilish

imkonini beradi. Virtual sinflar Real vaqtda muloqot qilish, geografik to'siqlarni yo'q qilish va global hamkorlikni rivojlantirishga imkon beradi. Bundan tashqari, til o'rganish ilovalaridan foydalanish darslarni individual malaka darajalariga moslashtiradi va moslashuvchan va moslashtirilgan o'quv tajribalarini ta'minlaydi.

Axborot texnologiyalari (IT) tilni o'qitishda muhim rol o'ynaydi, o'qituvchilar va o'quvchilarni til o'rganish jarayonini yaxshilaydigan vositalar va manbalar bilan ta'minlaydi. Axborot texnologiyalari tilni o'qitishga hissa qo'shadigan bir necha usullar:

Onlayn Til O'rganish Platformalari:

- Til o'rganish ilovalari: Duolingo, Babbel va Rosetta Stone kabi ilovalar interaktiv va qiziqarli til o'rganish tajribalarini ta'minlash uchun undan foydalanadi.

- Onlayn kurslar va platformalar: Coursera, edX va Khan Academy kabi veb-saytlar til kurslarini taklif etadi, bu esa o'quvchilarga yuqori sifatli kontent va ekspert ko'rsatmalaridan foydalanish imkoniyatini beradi.

Multimedia Resurslari:

- Audio va Video vositalar: bu audio va video resurslarni til darslariga birlashtirishga imkon beradi, o'quvchilarga tinglash va nutq ko'nikmalarini mashq qilish imkonini beradi.

- Podkastlar va YouTube kanallari: til o'qituvchilari talabalarga qo'shimcha tinglash va ko'rish amaliyoti uchun podkastlar va YouTube kanallarini tavsiya qilishlari mumkin.

Interaktiv doskalar va Smartboards:

- Raqamli doskalar: ushbu vositalar dinamik va interaktiv darslarni osonlashtiradi, bu o'qituvchilarga multimedia kontentini, interaktiv mashqlarni va real vaqtda hamkorlikni kiritish imkonini beradi.

Onlayn Hamkorlik Vositalari:

- Virtual sinflar: Zoom, Microsoft Teams yoki Google Meet kabi platformalar onlayn til darslarini yoqadi, talabalar va o'qituvchilar o'rtasida aloqa va hamkorlikni rivojlantiradi.

- Hamkorlikdagi tahrirlash vositalari: Google Docs va boshqa hamkorlikdagi tahrirlash vositalari qo'shma yozish mashqlarini osonlashtiradi va talabalarga til topshiriqlari ustida birgalikda ishlashga imkon beradi.

Til O'rganish Dasturi:

- Grammatika va Lug'at dasturi: turli xil dasturiy vositalar grammatika va so'z birikmalarini o'zlashtirishga qaratilgan bo'lib, interaktiv mashqlar va tezkor fikr-mulohazalarni taklif etadi.

- Nutqni aniqlash texnologiyasi: nutqdan matnga o'tish texnologiyasi kabi vositalar o'quvchilarga talaffuz va nutq ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi.

Tilni Baholash Vositalari:

- Onlayn testlar va viktorinalar: bu o'qituvchilarga ham, talabalarga ham tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etib, onlayn tillarni baholashni yaratish va boshqarishni qo'llab-quvvatlaydi.

- Tilni bilish platformalari: TOEFL iBT va IELTS kabi vositalar undan til bilish qobiliyatini standartlashtirilgan usullarda baholash uchun foydalanadi.

Ijtimoiy Media va onlayn jamoalar:

- Til almashish platformalari: Tandem va HelloTalk kabi veb-saytlar va ilovalar til o'rganuvchilarni til almashish uchun ona tilida so'zlashuvchilar bilan bog'laydi va real muloqot amaliyotini osonlashtiradi.

- Ijtimoiy Media guruhlar: til o'qituvchilari talabalar bilan muloqot qilish va til ko'nikmalarini mashq qilish uchun Facebook yoki Discord kabi platformalarda onlayn hamjamiyatlar yaratishlari mumkin.

Adaptiv Ta'lim Tizimlari:

- Shaxsiylashtirilgan ta'lim platformalari: adaptiv ta'lim tizimlari undan kuchli, zaif tomonlari va o'rganish tezligini hisobga olgan holda individual o'quvchilarga darslarni moslashtirish uchun foydalanadi.

Tilni o'qitishga axborot texnologiyalarini kiritish nafaqat o'quv jarayonini yanada qiziqarli qiladi, balki individual o'qitish va til ko'nikmalarini Real qo'llash uchun imkoniyatlar yaratadi. Bu mavjudlik kuchaytiradi, o'quvchilar o'z suratini va deyarli har

bir joyda dunyoda o'rganish imkonini beruvchi. Muhokama natijalarning oqibatlarini o'rganib chiqadi va texnologiya integratsiyasiga muvozanatli yondashish zarurligini ta'kidlaydi. U juda ko'p foyda keltirsa-da, ekran vaqti, raqamli chalg'itish va raqamli bo'linish bilan bog'liq tashvishlarni hal qilish kerak. Raqamli landshaft orqali talabalarni boshqarishda o'qituvchilarning roli muhim bo'lib, til o'rganish uchun texnologiyadan mas'uliyatli va maqsadli foydalanishni ta'kidlaydi.

Xulosalar: Xulosa qilib aytganda, axborot texnologiyalari tilni o'qitishda o'zgaruvchan kuch sifatida paydo bo'ldi, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun innovatsion yo'llarni taklif qildi. Tilni o'zlashtirish, jalb qilish va motivatsiyada kuzatilgan ijobiy natijalar uning an'anaviy til ta'limi paradigmalarni qayta shakllantirish imkoniyatlarini ta'kidlaydi. Biroq, texnologiyaning nozik integratsiyasi pedagogik yondashuvlarni puxta ko'rib chiqishni va uni amalga oshirish bilan bog'liq muammolarni chuqur anglashni talab qiladi. Ushbu sohadagi kelajakdagi tadqiqotlar texnologiya integratsiyasining tilni bilishga uzoq muddatli ta'sirini baholaydigan bo'ylama tadqiqotlarga qaratilishi kerak. Bundan tashqari, sun'iy intellekt va kengaytirilgan haqiqat kabi rivojlanayotgan texnologiyalarning samaradorligini o'rganish til ta'limining rivojlanayotgan manzarasi haqida tushuncha berishi mumkin. Raqamli bo'linishni hal qilish va texnologiyani barcha o'quvchilar uchun yanada qulayroq qilish usullarini o'rganish kelajakdagi tadqiqot ishlari uchun ustuvor vazifa bo'lishi kerak.

Adabiyotlar.

1. Абасов, З. А. Ученик как субъект педагогической технологии / З. А. Абасов // Школьные технологии. - 2001. - № 2. - с. 39-44.
2. Аллаярова, С. Н. (2019). ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА АКТЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ОЛИЙ ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. Журнал Социальных Исследований, (6).
3. Ашурова Д.У. Преподавание лингвистических дисциплин в языковом вузе. Сборник научных трудов по материалам Четвертой Международной научно-практической конференции (г. Воронеж, 19–20 февраля 2019 г.)
4. Волков, Ю. Традиционные и новые технологии обучения: "принцип дополнительности" / Ю. Волков // Высшее образование в России. - 2003. с.35-43.
5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001
6. Отабоева, М. Р. Чет тилини о'қитишда замонавий innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi // Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — с. 36-37